

Näringsdepartementet
Avdelningen för hållbar tillväxt,
Enheten för regional tillväxt och EU:s sammanhållningspolitik

Remissvar avseende EU-kommissionens förslag till förordning för sammanhållningspolitiken för perioden 2021-2027

Sammanfattning

Umeå universitet har av Näringsdepartementet beretts möjlighet att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till gemensamma bestämmelser och förordningar för totalt sju fonder. Umeå universitet välkomnar kommissionens ambition om ett gemensamt ramverk för flertalet fonder och anser att de nya tematiska målen är bra. Universitet ser också positivt på möjligheterna till synergier mellan olika politikområden, särskilt mellan sammanhållningspolitiken och Horisont Europa.

Bakgrund

Umeå universitet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till gemensamma bestämmelser och förordningar för sju fonder, Europeiska regionala utvecklingsfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska socialfonden+, Europeiska havs- och fiskerifonden, Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt Instrumentet för gränsförvaltning och visering. Tyngdpunkten i remissvaret avser de gemensamma bestämmelserna liksom förslagen till förordningar för Europeiska regionala utvecklingsfonden, och Europeiskt territoriellt samarbete. Yttrandet är ett inspel till regeringens förhandlingar med övriga medlemsstater och kommissionen.

Umeå universitet välkomnar kommissionens ambition om ett gemensamt ramverk för flertalet fonder och anser att de nya tematiska målen är bra. Det är en bred approach men samtidigt med en tydlighet i vad det är för områden som är av vikt.

Umeå universitet ser också positivt på möjligheterna till synergier mellan olika politikområden, särskilt mellan sammanhållningspolitiken och Horisont Europa.

I den svenska översättningen av EU-kommissionens förslag utsluts universitet och högskolor genom en felaktig översättning i outputindikatorerna RCO07 och RCO10 där engelskans "**Research institutions**" översätts med forskningsinstitut istället för **forskande**

UMEÅ UNIVERSITET

organisationer (se COM(2018) 372 final). Det är viktigt att den ursprungliga betydelsen beaktas i implementeringen av programmen.

Umeå universitet anser sammanfattningsvis följande:

Förenkling är en av de viktigaste åtgärderna för att åstadkomma ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av fonderna. Umeå universitet välkomnar de förenklingsåtgärder som kommissionen föreslår. Det är dessutom viktigt att förenklingarna genomsyrar implementeringen genom hela den nationella organisationen. Vår erfarenhet under den här programperioden är att universitets och högskolors deltagande har försvårats och att det inte är EU kommissionens förordning som sätter begränsningen utan hur den implementeras i den nationella organisationen.

Umeå universitet noterar kommissionens förslag att sänka EU-finansieringsgraden för den kategori medlemsstater där Sverige ingår till högst 40 %. För att kunna fullfölja viktiga satsningar och inkludera forskning menar vi att detta bortfall bör kompenseras samt att ytterligare medel skjuts till från de nationella anslagen för regional tillväxt för att universitetens medfinansiering inte ska överstiga 30 %. En detaljerad beskrivning finns i Bilaga 1, Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser, artikel 106.

Utformningen av output- och resultatindikatorerna behöver ses över för att inkludera forskningsaktiviteter som behövs för att de tematiska målen ska kunna uppnås. I nuvarande förslag återfinns forskningsindikatorer endast under det tematiska mål 1 "Ett Smartare Europa". Det finns dessutom en otydlighet i vilka output och resultatindikatorer som gäller för Interreg-programmen. En detaljerad beskrivning finns i Bilaga 1, under Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser, tabell 1.

Umeå universitet anser att de gränsöverskridande samarbetsformerna i mer avgränsade geografier liksom även programmet för interregionalt samarbete Interreg Botnia-Atlantica bör bibehållas. En detaljerad beskrivning finns i Bilaga 1, Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och instrumentet för externa åtgärder (COM(2018) 374 final), artikel 3.

Umeå universitet vill avslutningsvis betona vikten av att kommande programskrivningsprocess i Sverige genomsyras av ökat flernivåstyre, kunskap, transparens och samhandling.

Bilaga 1- Specifika synpunkter

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser

Tabell 1 Gemensamma output- och resultatindikatorer för ERUF och Sammanhållningsfonden-artikel 7.1

Det är endast under det tematiska mål 1 "Ett Smartare Europa" som forskning berörs av outputindikatorerna RCO 06,07,08 och 10. Detta anser vi vara negativt i och med att det finns en risk att all den regionala utveckling som behöver ske för att uppnå exempelvis det tematiska mål 2 "Ett Grönare och koldioxidsnålare Europa" inte uppnås eller delvis går förlorad då den forskning som behövs för att uppnå målet inte finns med i indikatorerna och därmed inte kan stödjas.

I resultatindikatorerna är forskningen inte lika tydlig vilket innebär att det finns risk för att viktiga forskningsaktiviteter ej erhåller stöd eller begränsas beroende på hur indikatorerna tolkas och implementeras i den nationella organisationen. Därför önskar vi se ytterligare resultatindikator som omfattar forskning.

Vi vill dessutom påpeka att svenska lärosäten har lärarundantaget, enligt paragraf 1 (LAU 1949:345), vilket innebär att det är den enskilde forskaren som i många fall driver patentärenden utan lärosätets involvering. Detta innebär att RCR 06 "Patentsökningar till Europeiska patentverket" inte alla gånger är ett bra mått på innovationsaktiviteter vid universitet och högskolor. Dessutom är det viktigt att komma ihåg att alla innovationer inte är lämpade för patentering, exempelvis sociala innovationer.

Förslag på resultatindikatorer

RCR X1	Antal licensierade idéer
RCR X2	"Best Practice" och Policybeslut som stödet bidragit till
RCR X3	Antalet ansökningar till EU:s ramprogram för forskning och innovation (Se resultat- indikatorerna inom Interreg Nord- programmet (2014-2020))
RCR X4	Antalet samarbetsaktiviteter med nya internationella aktörer
RCR X5	Antal nya metoder/modeller för livslångt lärande

Artikel 106 Fastställande av medfinansieringsgrad

Kommissionen föreslår en utökad nationell medfinansiering av programmen med ett tak på 40% EU-finansiering för den kategori där Sverige ingår. Strukturfonderna medfinansierar idag i stor utsträckning det regionala tillväxtarbetet i Sverige och för att kunna fullfölja viktiga satsningar menar Umeå universitet att medfinansieringsnivån är för hög och bör kompenseras genom de nationella anslagen för regional tillväxt. Vi önskar att den nationella organisationen skulle sträva efter att hålla medfinansieringskravet för ingående aktörer på 30%.

Forskning vid universiteten ligger nationellt på ca 60% externfinansiering. Det innebär att 40% av pengarna till forskningen kommer från anslag. Under innevarande programperiod är den verkliga externa finansieringsgraden för Umeå universitet ca 37% för ERUF baserat på godkända kostnader och rådande finansieringsgrad. Med respekt för att en högre medfinansieringsgrad inom ERUF ger

UMEÅ UNIVERSITET

fler projekt, så minskar samtidigt ett ökat krav på medfinansiering incitamentet för universitet och högskola att delta.

Umeå universitet anser att finansieringssituationen leder till oönskade effekter. Trots att universitetens roll inom det regionala utvecklingsarbetet har betonats många gånger, finns det en överhängande risk att de existerande finansieringsmodellerna inte skapar en incitamentsstruktur för universiteten att aktivt delta i detta arbete.

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och instrumentet för externa åtgärder (COM(2018) 374 final)

Artikel 3 Komponenter inom målet Europeiskt territoriellt samarbete

Umeå universitet noterar kommissionens förslag till förändringar vad gäller typer av samarbeten och program inom målet Europeiskt territoriellt samarbete och vill särskilt framhålla synpunkter vad gäller det gränsöverskridande programmet, Interreg Botnia-Atlantica.

Kommissionen föreslår att de nuvarande gränsöverskridande samarbetsformerna ska begränsas till att enbart omfatta regioner med landgräns till varandra. Detta innebär i praktiken att program som South Baltic, Central Baltic, ÖKS och Botnia-Atlantica upphör i sin nuvarande form. Umeå universitet ställer sig kritiska till detta. De nuvarande gränsöverskridande programmen har skapat goda möjligheter för bilaterala projekt i mindre skala för aktörer på lokal nivå. Denna typ av projekt bidrar tydligt till visionen om ett EU nära medborgarna och är därmed en samarbetsform som engagerar och skapar trovärdighet. De programgeografier som finns i den nuvarande budgetperioden har växt fram under lång tid och är väl inarbetade. Större justeringar av den regionala indelningen bör därför undvikas. För att värna dessa samarbeten föreslår Umeå universitet att regeringen verkar för att den nuvarande 150 kilometersgränsen över vatten för gränsöverskridande samarbete bibehålls alternativt att **artikel 44 i förordningen (COM(2018)374)** tillämpas, och att det därmed skapas möjlighet för underprogram inom ramen för de transnationella samarbetsprogrammen, i Sveriges fall Östersjöprogrammet.